

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувачка кафедри ФМФР

" ____ " _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

за магістерською програмою професійного спрямування
Фінансовий та страховий менеджмент

на тему:

**ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА НАПРЯМКИ
ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ**

Виконавець:
студентка ЦЗВФН

Павленко Олена Віталіївна

/Підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

Лапіна Ірина Сергіївна

/Підпис/

Одеса 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ	7
1.1. Економічна сутність фінансового планування та його значення в сучасних економічних умовах.....	7
1.2. Принципи, види та методи фінансового планування підприємств	12
1.3. Інструменти контролю та моніторингу в системі фінансового планування підприємств	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ВП «ОДЕСЬКА ДИСТАНЦІЯ КОЛІЇ».....	33
2.1. Характеристика ВП «Одеська дистанція колії» та аналіз основних показників його діяльності.....	33
2.2. Оцінка фінансового стану ВП «Одеська дистанція колії».....	43
2.3. Аналіз процесу фінансового планування на підприємстві ВП «Одеська дистанція колії».....	57
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ВП «ОДЕСЬКА ДИСТАНЦІЯ КОЛІЇ».....	68
3.1. Проблеми та шляхи забезпечення ефективності процесу фінансового планування	68
3.2. Бюджетування як ключовий фактор підвищення ефективності фінансового планування ВП «Одеська дистанція колії».....	74
3.3. Основні напрями вдосконалення процесу фінансового планування в ВП «Одеська дистанція колії».....	92
ВИСНОВКИ.....	99
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	104
ДОДАТКИ.....	110

ВСТУП

Актуальність теми. Для ведення господарської діяльності підприємствам вкрай важлива фінансова стабільність. Однак основною проблемою, з якою стикаються вітчизняні підприємства, є недостатня ефективність управління фінансовими ресурсами. Для досягнення сталого розвитку вкрай необхідно створити та запровадити нові ефективні механізми управління. Ці механізми повинні в першу чергу зосереджуватися на фінансовому плануванні та контролі, дозволяючи негайно реагувати на ринкові коливання та враховувати як внутрішні, так і зовнішні фактори. Важливість фінансового планування на підприємствах очевидна, оскільки для ефективної господарської діяльності необхідно реалістичне планування фінансових ресурсів, залучення необхідних коштів та забезпечення прибутковості всіх аспектів діяльності підприємства.

Принципи самоокупності та самофінансування є керівними принципами для кожного підприємства, незалежно від його організаційно-правової структури та форми власності. Розвиток бізнес-ландшафту та підходів до управління вимагають більшого акценту на фінансовому плануванні, яке, у свою чергу, вимагає нових і вдосконалення існуючих методів бюджетування, моніторингу та прийняття фінансових рішень. Хоча на кожному підприємстві є своя система управління, вона не завжди може відповідати вимогам сучасного фінансового менеджменту. Тому вкрай важливо постійно вдосконалювати організацію, методи і форми контролю, адаптувати їх до економічних умов і мінімізувати помилки. Традиційні методи контролю часто виявляються неефективними при виявленні непродуктивних витрат і втрачених економічних вигід. Для забезпечення ефективного контролю за фінансово-господарською діяльністю керівництво може впроваджувати заходи щодо покращення структури капіталу, збільшення прибутковості, виявлення невикористаних ресурсів та запобігання потенційним фінансовим кризам на підприємстві.

Під час економічного спаду та гострої конкуренції майже неможливо уникнути збитків. Нехтування належним плануванням діяльності підприємства може призвести до фінансових прорахунків. Багатьом підприємствам не вистачає чіткої методології фінансового планування, що заважає їм ефективно планувати, контролювати та управляти фінансовими ресурсами навіть у короткостроковій перспективі. Ця невпевненість щодо майбутньої фінансової стабільності збільшує ризик неплатоспроможності. У кризові часи, такі як триваюча пандемія коронавірусу та впровадження урядових заходів щодо воєнного стану, підприємства стикаються зі значними фінансовими проблемами. У результаті сучасне фінансове планування стало вирішальним елементом їхнього виживання.

Нині існують численні дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, які присвячені методологічним, методичним та організаційним аспектам фінансового планування. Це такі вчені як І. Бланк, В. Борисова, Г. Висоцький, О. Кнейслер, О. Квасовський, Н. Спасів, О. Ніпіаліді, В. Костецький, В. Опарін, О. Орлов, І. Полтьєва, О. Терещенко, В. Тропіна, І. Хома, М. Алексєєв, В. Бочаров, Р. Брейлі, І. Брігхем, Дж. Ван Хорн, Дж. Вахович, У. Кінг, Дж. Сігел, А. Тейлор, Дж. Фіннерті, Дж. Шим та ін. Їх роботи досліджують різні особливості фінансового планування, моделі його впровадження на підприємствах та різні форми фінансових планів. Крім того, зроблені спроби класифікувати планові фінансові показники. Однак очевидно, що між сучасними теоріями управління підприємством і традиційними моделями фінансового планування, які зустрічаються в літературі, не вистачає узгодженості. Крім того, відсутній єдиний підхід до визначення сутності планових фінансових показників та їх класифікації. Традиційні теоретичні принципи фінансового планування також не узгоджуються з практикою управління.

Визнаючи цінний внесок дослідників у цій галузі, варто зазначити, що все ще існує потреба в додаткових дослідженнях певних аспектів фінансового планування підприємства. Зокрема, це стосується уточнення місця, значення

та функцій фінансового планування в досягненні фінансово-стратегічних цілей підприємства, а також активізації використання та розвитку бюджетування як засобу поточного фінансового планування. На вибір теми роботи також вплинула необхідність узагальнення наявних знань та створення нових підходів до фінансового планування в умовах нестабільності та невизначеності ринку.

Основна мета цієї кваліфікаційної роботи полягає в розробці пропозицій щодо вдосконалення фінансового планування на підприємстві шляхом вивчення як теоретичних, так і практичних аспектів цього питання.

Для досягнення поставленої мети у роботі необхідно вирішити наступні завдання:

- 1) визначити економічну сутність фінансового планування та його значення в сучасних економічних умовах;
- 2) розкрити принципи, види та методи фінансового планування підприємств;
- 3) розглянути основні інструменти контролю та моніторингу в системі фінансового планування підприємств;
- 4) дати характеристику та провести аналіз основних показників діяльності підприємства ВП «Одеська дистанція колії»;
- 5) оцінити фінансовий стан підприємства ВП «Одеська дистанція колії»;
- 6) здійснити аналіз процесу фінансового планування на підприємстві ВП «Одеська дистанція колії»;
- 7) визначити проблеми та шляхи забезпечення ефективності процесу фінансового планування;
- 8) визначити роль бюджетування як ключового фактору підвищення ефективності фінансового планування ВП «Одеська дистанція колії»;
- 9) визначити основні напрями вдосконалення процесу фінансового планування в ВП «Одеська дистанція колії».

Об'єктом дослідження є економічні процеси, що виникають при фінансовому плануванні діяльності підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних положень, науково-методичних підходів та практичних аспектів здійснення фінансового планування підприємства.

У даній кваліфікаційній роботі були використані наступні загально-наукові та спеціальні методи: загальнонауковий діалектичний метод (для аналізу окремих складових процесу фінансового планування); методи системного аналізу (для визначення проблем під час фінансового планування на підприємстві); монографічний метод (застосовано при вивченні фахової літератури та нормативно-правових актів щодо фінансового планування); методи фінансового аналізу (для оцінки фінансового стану підприємства); прийоми економіко-математичного аналізу (для виявлення тенденції зміни фінансових явищ і процесів); програмно-цільовий метод (для розробки та обґрунтування практичних рекомендацій з удосконалення фінансового планування на підприємстві).

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти, періодичні та монографічні видання, вітчизняні та зарубіжні публікації з фінансів, фінансового планування та фінансового менеджменту, фінансова звітність ВП «Одеська дистанція колії» за 2020 – 2022 рр.

Результати дослідження були опубліковані у збірнику наукових тез VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами».

Структурно робота складається з змісту, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 109 сторінок. Робота містить 26 рисунків та 15 таблиць. Список використаних джерел налічує 57 найменування.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні основи та надано практичні рекомендації щодо удосконалення фінансового планування підприємства.

1. Фінансовий менеджмент охоплює різні аспекти управління фінансовими ресурсами компанії для оптимізації прибутковості та підвищення добробуту акціонерів. В основі фінансового менеджменту лежить фінансове планування, яке відіграє важливу роль в оцінці поточного стану компанії, її діяльності та майбутніх цілей. За допомогою фінансового планування можна також передбачити й оцінити потенційні результати цих цілей. Фінанси, з іншого боку, вивчають проблеми, які можуть виникнути під час використання або придбання коштів бізнесом. Комплексний процес фінансового планування передбачає аналіз загальних фінансових потоків, а також прогнозування та облік наслідків різних інвестиційних, фінансових та дивідендних рішень. Зрештою, фінансове планування є основою для ефективного управління фінансами.

2. Фінансове планування охоплює різноманітні принципи, типи та методи. Ці процеси мають важливе значення як для окремих осіб, так і для підприємств і організацій для забезпечення їх фінансової стабільності та успіху. Ефективне фінансове планування передбачає створення та реалізацію комплексної стратегії, яка враховує різні фактори, такі як доходи, витрати, борги, інвестиції та довгострокові цілі. Існують різні типи фінансового планування, включаючи планування майна, податкове планування та планування управління ризиками. Методи, які використовуються у фінансовому плануванні, можуть відрізнятися залежно від конкретних потреб і обставин кожної особи чи організації, але вони часто передбачають аналіз фінансових даних, створення бюджетів і прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

3. Управлінські рішення у фінансових питаннях підприємства контролюються власною системою внутрішнього фінансового контролю. Ця система функціонує як механізм саморегуляції, що складається з різноманітних методів та інструментів. Його метою є функціональна підтримка управління фінансами підприємства шляхом зосередження контрольних дій на основних його напрямках, виявлення відхилень від запланованих показників контролю та вжиття оперативних коригувальних заходів щодо нормалізації процесу управління фінансами. Визначення фінансового контролю підприємства є комплексною системою саморегулювання, покликаною забезпечити належне управління своїми фінансами..

4. Кваліфікаційна робота виконана на матеріалах підприємства ВП «Одеська дистанція колії». Одеська дистанція колії регіональної філії «Одеська залізниця» акціонерного товариства «Українська залізниця» є виробничим підрозділом регіональної філії «Одеська залізниця» акціонерного товариства «Українська залізниця». Аналізуючи баланс ВП «Одеська дистанція колії», ми виявили наступні тенденції за 2020 – 2022 роки: деяке збільшення необоротних активів підприємства на 13084 тис. грн. (2,20%), зменшення поточних активів на 142720 тис. грн. (51,97%), зменшення загальної суми активів на 129636 тис. грн. (14,90%). Ці цифри свідчать про те, що ВП «Одеська дистанція колії» зменшило свою господарську діяльність і відчуло зниження свого економічного потенціалу.

5. Для комплексного аналізу фінансового стану підприємства необхідно оцінити тенденції найбільш загальних показників, які з різних сторін характеризують ефективність використання фінансових ресурсів підприємства. Оцінка ліквідності балансу показала, що баланс ВП «Одеська дистанція колії» є неліквідним. Майже всі показники ліквідності ВП «Одеська дистанція колії» є нижчими за прийнятні стандарти протягом аналізованого періоду часу. При аналізі фінансової стійкості стає очевидним, що ВП «Одеська дистанція колії» переживає фінансову нестабільність.

Підприємство значною мірою залежить від позикових коштів і зовнішніх джерел фінансування. У 2022 році фінансова стійкість ВП «Одеська дистанція колії» погіршилася порівняно з попереднім 2020 роком. Всі показники рентабельності ВП «Одеська дистанція колії» за 2020-2021 роки позитивні, однак в 2022 році воно отримало збитки. Також слід відмітити тенденцію, що за останні три роки знизилась ефективність використання оборотних коштів ВП «Одеська дистанція колії».

6. Для аналізу ефективності використання фінансових ресурсів було детально проаналізовано динаміка та структура основних джерел фінансування підприємства. Аналіз фінансової стійкості за критерієм незалежності від зовнішніх джерел фінансування ВП «Одеська дистанція колії» показав зниження коефіцієнта фінансової незалежності та збільшення коефіцієнтів фінансової залежності та фінансового ризику, що свідчать про менш стабільний фінансовий стан ВП «Одеська дистанція колії» на кінець 2022 року. Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості ВП «Одеська дистанція колії» показав, що у досліджуваного підприємства є дефіцит оборотних коштів, оборотних коштів та довгострокових зобов'язань, основних джерел фінансування запасів, а це вказує на кризовий стан ВП «Одеська дистанція колії» у період 2020-2022 рр.

7. Процес фінансового планування ВП «Одеська дистанція колії» стикається з певними проблемами, які загрожують його загальній ефективності. Однак існують потенційні рішення, які можна вивчити для вирішення цих проблем. Ефективним рішенням для організацій, які прагнуть оптимізувати свої процеси, є впровадження «інтегрованого процесу бізнес-планування». Такий підхід уніфікує фінансові та операційні процедури, а також кадрове планування. Завдяки такій гармонізації організація може усунути перешкоди, які заважають прогресу, і зрештою сприяти розумнішому плануванню та швидшим діям. Вибір відповідного програмного забезпечення для бюджетування, планування та прогнозування є ключовим аспектом модернізації та вдосконалення фінансового

планування. ВП «Одеська дистанція колії» повинен розуміти, що вибране програмне забезпечення відповідає потребам управління організацією та всім відповідним процесам.

8. Зважаючи на складний характер внутрішнього та зовнішнього середовища ВП «Одеська дистанція колії», сучасна бізнес-практика диктує впровадження нових методів фінансового менеджменту. З цією метою ми вважаємо, що запровадження системи бюджетування дозволить оцінити ефективність управлінського вибору, справедливо розподілити ресурси між підрозділами, оптимізувати видатки та накреслити траєкторії розвитку ВП «Одеська дистанція колії». Бюджетування служить практичним інструментом для цілей управління фінансами. Використовуючи бюджети, управлінська команда ВП «Одеська дистанція колії» може ефективно контролювати та регулювати рівні витрат на різні ресурси, визначаючи можливості для економії та скорочення витрат у майбутньому. Таким чином, формати бюджету мають включати в першу чергу найбільш суттєві види видатків, а не всі можливі видатки. Склад формату бюджету, який включає різні категорії доходів і витрат, надходжень і відрахувань, різний для кожної окремої компанії. Як наслідок, на управлінську команду ВП «Одеська дистанція колії» покладено обов'язок самостійно встановити структуру бюджету, враховуючи унікальні характеристики свого підприємства.

9. На підприємстві ВП «Одеська дистанція колії» фінансове планування є найважливішим елементом оптимізації діяльності підприємства та досягнення поставлених цілей. Служачи інструментом для виконання ключових функцій фінансів, а саме розподілу, регулювання та контролю, фінансове планування стає важливим компонентом ефективного управління фінансами. Це не тільки забезпечує безперебійне функціонування підприємства, але й сприяє досягненню його фінансових цілей.

Фінансове планування на підприємстві – це спільна робота головного бухгалтера та спеціалістів фінансової служби. В даний час ВП «Одеська дистанція колії» використовує два типи планів, а саме бюджет

адміністративних витрат і бюджет доходів і витрат. Аналіз цих бюджетів виявив низький рівень виконання. Впровадження системи бюджетування передбачає підвищення ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та прибутковості підприємства.

Процес фінансового планування в ВП «Одеська дистанція колії» повинен проводитися систематично, у кілька етапів. Ці етапи включають розробку плану організаційної діяльності, плану операційної діяльності (як підприємства в цілому, так і окремих послуг), плану інвестиційної діяльності, плану соціального розвитку підприємства, фінансового плану, створення зведеного бюджету. Для забезпечення точності та ефективності в процесі фінансового планування на підприємстві ВП «Одеська дистанція колії» рекомендується використовувати різні методи, такі як експертні оцінки, екстраполяції, моделювання, економіко-математичний аналіз, економічний аналіз, балансовий аналіз, нормативний програмно-цільовий аналіз та інші.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алфьорова І. О. Дослідження економічної сутності бюджетування та фінансового планування. *Схід*. 2010. № 3 (103). С. 3-7.
2. Андрущенко І. Є., Касьян О. С. Бюджетування, як технологія стратегічного фінансового управління. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. 2014. № 12. С. 51-56.
3. Белоусова І. А. Вдосконалення планування як функції управління суб'єктів господарської діяльності. *Вісник ЖДТУ*. 2014. №1 (59). С. 71-74.
4. Бень Т. Г., Довбня С. Б. Бюджетування як інструмент удосконалення фінансового менеджменту підприємств. *Фінанси України*. 2016. № 7. С. 495.
5. Білик М. Д., Беялов Т. Є. Фінансове планування на підприємстві: навчальний посібник. К.: ПанТот, 2015. – 436 с.
6. Білоусова О. С. Фінансове планування підприємств в управлінні процесами збалансування фінансів реального сектора. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2019. № 3. С. 45-54.
7. Ватченко О. Б. Бюджетування як інструмент фінансового планування. *Економічний простір*. 2012. № 60. С. 133- 143.
8. Великий Ю. М., Чвартацька О. В. Теоретичні основи фінансового планування та прогнозування на підприємстві. *Ефективна економіка*, 2018. №11. С. 71-76.
9. Вовк В. М. Планування як важливий елемент системи фінансового менеджменту на підприємстві. *Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції*. 2016. №5. С. 168-178.
10. Гіржева О. М. Теоретичні аспекти фінансового планування суб'єктів підприємницької діяльності. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра*

- Василенка.* 2018. Вип. 193. С. 149-157.
11. Говорушко Т. А. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. – К.: Магнолія, 2014. – 344 с.
 12. Годес О. В. Фінансовий контролінг на підприємстві. *Європейський вектор економічного розвитку*. К., 2013. с. 59 – 65
 13. Голов С.Ф. Методи бюджетного планування. *Фінанси України*. 2016. №12. С. 37 – 46.
 14. Гончар В. О. Перспективи розвитку та шляхи вдосконалення фінансового планування в ринкових умовах. *Фінанси України*. 2017. № 4. С. 1–5.
 15. Гончаренко І. В. Методичні підходи до впровадження системи бюджетування на підприємствах. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2018. Вип. 5/2 (40). С. 64-68.
 16. Єрмоленко О. А., Килюшник С. Ю. Проблеми довгострокового фінансового планування в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. К., 2016. с. 163 – 165
 17. Каламбет С. В. Сутність ефективності фінансового планування на підприємстві. *Економіка та держава*. 2016. № 9. С. 84–87.
 18. Калачик А. В., Томчук В.В. ERP-системи та їх місце в управлінському підприємстві в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2019. № 19. С. 219-223.
 19. Кальченко О. М. Наукові концепції трактування сутності планування. *Науковий вісник будівництва*. 2018. № 64. С. 397-401
 20. Карпов А. Е. Бюджетування як інструмент управління. *Результат і якість*. 2017. С. 531-535.
 21. Квасницька Р. С., Малінчук Л. О. Бюджетування як елемент фінансового планування підприємства. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка»*. 2013. № 6(25). С. 252–254.
 22. Кірсанова Т. О. Проблеми та перспективи фінансового планування на

- підприємстві. *Вісник Сумського державного університету*. 2015. № 4. С. 48–57.
23. Клементьева О. Ю. Внутрішній фінансовий контроль при реалізації інвестиційних проектів на малих підприємствах. *Економічна наука*. К.: (Україна), 2015. с. 45 – 48
24. Ковальчук Н. О., Михайлюк А. В. Фінансове планування в компанії. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. Вип. №1. С. 23-27.
25. Коробка І. М. Бюджетування як елемент фінансового планування на підприємстві. *Ефективні інструменти сучасних наук*. 2010. №11. С. 13-17.
26. Лазарева Н. Б. Міжнародна практика фінансового контролю. *Національний юридичний журнал: теорія та практика*. К., 2015. с. 84 – 88.
27. Лапіна І. С., Пінті А.В. Місце фінансового контролінгу в системі фінансового менеджменту промислових підприємств. *Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць*; за ред. М. І. Зверькова. 2016. Вип. 2 № 61. С. 194-203.
28. Лапіна І., Янчев А. Сутність, проблеми та перспективи фінансового планування підприємств в сучасних умовах. *Науковий вісник ОНЕУ: зб. наук. праць*; Одеса: ОНЕУ. 2016. Вип. 10 (242) С. 73-86.
29. Маргасова В. Г., Роговий А. В. Оцінка ефективності фінансового планування акціонерного товариства в ринкових умовах господарювання. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. №12 (102). С. 93 – 97.
30. Марченко Е.М. Постановка бюджетування та процес розвитку інформаційної системи управління виробничими підприємствами. *Економіка підприємства*. 2015. № 11. С. 30.
31. Мельник О.Г. Методи бюджетного планування. *Фінанси підприємств*. 2013. № 12 (97).

- 32.Нагорна Д.В., Богацька Н.М. Планування фінансової діяльності підприємства. С. 37- 46. *Economics*. №16 (December). 2020.
- 33.Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 504 с.
- 34.Оверчук А. В. Сутнісна характеристика фінансового планування в ринкових умовах. *Економічні науки*. 2018. Вип. № 3. С. 337–342.
- 35.Оверчук А. В. Теоретичні аспекти фінансового планування. *Вісник ЖДТУ*. 2016. № 1 (67). С. 99–105.
- 36.Орленко С. С. Система бюджетування як інструмент ефективного управління фінансовою діяльністю підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. Вип. № 10. С. 62-65.
- 37.Павленко О. В. Фінансове планування як інструмент мінімізації фінансових ризиків підприємства. *Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами: Збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених*, 15 листопада, КНЕУ 2023. Київ: КНЕУ. С.354 – 356.
- 38.Панасюк М. А., Бойко О. О. Фінансове планування діяльності сучасного підприємства. *Вісник Мукачівського державного університету*. К., 2016. с. 318 – 322.
- 39.Панков В. А. Контролінг і бюджетування фінансово-господарської діяльності підприємства. Центр учбової літератури. 2017. №6 112 с.
- 40.Партин Г.О. Бюджетування у системі управління витратами підприємства. *Фінанси України*. 2014. № 5 С. 50 – 54.
- 41.Писаренко Т. В. Бюджетування як основа ефективного управління підприємством. *Економіка і ринок: облік, аналіз, контроль*. 2017. № 16. С. 304–311.
- 42.Птащенко Л. О., Сержанов В. В. Фінансовий контролінг. Навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 344 с
- 43.Радченко Д. М. Сутнісна характеристика фінансового планування на підприємстві. *Вісник Харківського національного економічного*

- університету імені Семена Кузнеця. К., 2016. с. 89 – 93.
- 44.Роговий А.В. Фінансове планування як функція менеджменту підприємства. *Науковий вісник ЧДІЕУ*. 2017. №2(3). С. 120 – 127.
 - 45.Рубіс А.В. Управління системою внутрішньофірмового планування промислового підприємства з урахуванням бюджетування. *Економіка та управління господарством*. 2011. 24 с.
 - 46.Ситник Г. В. Концепція фінансового планування на підприємстві на основі процесноорієнтованого піходу. *Бізнес Інформ*. 2017. № 3. С. 262–270.
 - 47.Ситник Г. В. Методологічні засади оцінки якості фінансових планів підприємства. *Економіка та держава*. 2017. №. 9. С. 30-34.
 - 48.Столяров Г. П., Пенюва Р. П. Теоретичні аспекти формування системи планування та бюджетування на підприємстві. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2016. № 4 (57). С. 84–94.
 - 49.Тешева Л.В., Хохлов М.П., Петрова І.М. Роль фінансового планування у сучасних умовах господарювання. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. №23. С. 314-320.
 - 50.Топило В. А. Впровадження системи бюджетування на підприємствах. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. С. 52-57.
 - 51.Федотенко Д. В., Севріновскій В. І. Бюджетування як спосіб ведення бізнесу та його автоматизація. *Банківські технології*. 2014. № 6. с. 43
 - 52.Череп О. Г. Роль бюджету та процесу бюджетування в управлінні підприємством. *Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму*. 2017. № 1 (4). С. 445-451.
 - 53.Швець Ю. О., Тищенко О. С. Особливості використання інформаційних технологій та автоматизованих систем управління на промислових підприємствах в сучасних умовах. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2019. № 4. С. 81-90.
 - 54.Шило В. П., Ільїна С. Б., Барабанова В. В., Криштопа І. І. Фінанси

- підприємств: методичний посібник. К.: Кондор, 2011. 429 с.
- 55.Щербань О. Д. Види та методи фінансового планування на підприємстві. *Молодий вчений*. 2017. № 6. С. 530-534.
- 56.Ястребова, О.В. Методика фінансового планування та прогнозування на підприємстві. *Інвестиції : практика та досвід*. 2019. №1. С. 75-78.
- 57.Янковська, В.А. & Хижняк, А.М. Теоретичні основи планування та прогнозування на підприємстві. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. №2. 2015. С.166.